

KREDIETVOORSTELLEN BIJ DE VOORJAARSBURAP 2023

Registratienummer: 23.025482

Aan De verenigde vergadering
Van Het college van dijkgraaf en hoogheemraden
Onderwerp Kredietvoorstellen bij de Voorjaarsburap 2023
Datum 10 mei 2023

"GOED WATERBEHEER LEGT
DE BASIS VOOR DE TOEKOMST
VAN ONS GEBIED."

Portefeuillehouder: meerdere

Voorgesteld besluit

1. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 750.000 voor inventarisatie en vervanging van oeververdedigingen
2. Voor het programma poldergemalen:
 1. Een uitvoeringskrediet van € 5.000.000 ter beschikking te stellen voor de uitvoering van het tweede deel van het werkpakket van november 2020;
 2. Een voorbereidingskrediet van € 4.000.000 ter beschikking te stellen voor de voorbereiding van het nieuwe pakket maatregelen aan poldergemalen en voor het uitvoeren van enkele maatregelen met een korte voorbereidingstijd.
3. Voor KRW3 Zuid - maatregelen Zoetermeer:
 1. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 12.000.000.
4. Voor Dijkversterking Regionale Keringen (DiRK):
 1. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 650.000 voor clusterkrediet DiRK I;
 2. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 900.000 voor clusterkrediet DiRK II;
 3. Een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 4.000.000 voor clusterkrediet DiRK VI.
5. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 1.850.000 voor de renovatie van de vrijvervalleiding vanuit Voorschoten, inclusief de zinker onder de Korte Vliet en de bijbehorende putten.

Context

Op verzoek van uw vergadering wordt een aantal kredietvoorstellen gebundeld en ter vaststelling voorgelegd die voldoen aan de volgende criteria:

- Geen beleidsintensief- of financieel omvangrijk project;
- Het investeringsproject heeft een technisch of regulier karakter waarvan de raming solide te onderbouwen is op het moment van het vaststellen van de begroting;
- Er is een duidelijk verband te leggen met resultaten genoemd in de lopende programmabegroting;
- Er ligt een SSK-raming aan de kredietvoorstellen ten grondslag.

Argumenten

1.1 De genoemde projecten voldoen aan de criteria.

Voor de genoemde projecten geldt dat zij voldoen aan de criteria dat het beleidsarme of terugkerende projecten zijn en dat er een duidelijke relatie is met de Programmabegroting 2023 en Meerjarenraming 2023-2026. Verder is het risico op overschrijding van de kredieten klein.

2.1 Hiermee geven we invulling aan de wens om op slechts enkele momenten kredieten vast te stellen.

Bij de Voorjaarsburap worden vijf kredietvoorstellen aan uw vergadering voorgelegd.

Om de voorstellen al op dit moment te kunnen aanbieden, moeten de kredietaanvragen goed zijn onderbouwd. Naast zorgvuldigheid is tijdigheid van de kredietaanvraag van belang om rechtmatig te kunnen aanbesteden. In februari 2022 heeft het college vervolgens besloten om in principe vrijwel alle kredieten op twee momenten in het jaar vast te stellen, te weten in mei bij de voorjaarsburap en in november bij de programmabegroting.

3.1 Het project komt logischerwijs uit de programmabegroting voort.

De meeste kredietvoorstellen die in dit voorstel bij de programmabegroting zijn gevoegd, zijn iets beknopter dan gebruikelijk omdat veel informatie al in de programmabegroting is opgenomen. De investeringsprojecten waarvoor een krediet wordt gevraagd, zijn hier een logisch uitvloeisel van.

Risico's

n.v.t.

A. Projecten die in aanmerking komen voor een kredietaanvraag bij de Programmabegroting 2023

Project*	Programma	Begroet in PB2023 als:	Eerdere besluitvorming:
1. Oeververdedigingen	Voldoende water	Toekomstig werk: Oeververdedigingen	Jaarlijks terugkerende aanvraag
2. Uitvoeringskrediet poldergemalen	Voldoende Water	Toekomstig werk: Poldergemalen cluster 3	Jaarlijks terugkerende aanvraag
3. KRW3 Zuid maatregelen Zoetermeer	Schoon en Gezond water	Onderhanden werk: KRW3 Zuid	Diverse eerdere kredietaanvragen
4. Clusterkrediet dijkversterking regionale keringen	Veiligheid	Onderhanden en toekomstig werk: cluster Dirk I, II en VI	Diverse eerdere kredietaanvragen
5. Vrijvervalleiding Voorschoten	Waterketen	Toekomstig werk: Assetmanagement AWTS	Juni 2022

*Voor de specificatie per krediet zie bijlage B.

B. Specificatie van de vijf bij de Voorjaarsburap 2023 aan te vragen kredieten

1. Oeververdedigingen

Voorgesteld besluit:

Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 750.000 voor inventarisatie (voor de legger) en vervanging van oeververdedigingen.

Context

Het aanpakken van de oeververdedigingen is onderdeel van het coalitieakkoord 2019-2023. In de toekomst zal het vervangen van oeververdedigingen worden geprioriteerd vanuit het principe van planmatig risico-gestuurd werken: vanuit een lange termijn asset planning en risicokaders, en gebaseerd op een inventarisatie van oeververdedigingen en het vastleggen daarvan in een legger ondersteunende kunstwerken. Op dit moment zijn we echter nog niet zo ver. De inventarisatie van oeververdedigingen is in voorbereiding. Een overzicht van ons areaal maakt het mogelijk om programmatisch te vervangen en de informatie over oeververdedigingen in de legger aan te vullen.

Op 18 februari 2020 heeft de VV besloten om niet te wachten op de inventarisatie en alvast een krediet beschikbaar te stellen van € 1,8 miljoen om de tien meest urgente strekkingen van in totaal circa 4,5 km te vervangen. De uitvoering is afgerond in 2022. Vervolgens is in november 2021 een clusterkrediet van € 750.000 beschikbaar gesteld voor de tweede tranche urgente strekkingen- vervanging van vijf strekkingen van totaal 2,5 km. De uitvoering is gestart in 2022. Het vervolg daarop is deze kredietaanvraag voor de derde tranche urgente strekkingen in combinatie met de inventarisatie van de oeververdedigingen. Van het gevraagde krediet van € 750.000 wordt € 300.000 besteed aan de start van de inventarisatie, en € 450.000 aan het vervangen van urgente strekkingen (derde tranche).

Argumenten

1.1 De strekkingen zijn urgent, en wij zijn onderhoudsplichtig

In afwachting van een lange termijn asset planning zijn strekkingen geprioriteerd op basis van meldingen van ingelanden en interne meldingen.

1.2 Deze werkzaamheden zijn opgenomen in de begroting 2023 en het MJP 2023-2026

In de begroting 2023 en het MJP 2023-2026 is rekening gehouden met deze investering. De uit het krediet voortvloeiende kapitaallasten komen geheel ten laste van de taak watersysteembeheer. De afschrijvingstermijn is 20 jaar. De uitvoering van de vervanging van oeververdedigingen start medio 2023 en de inventarisatie in het derde kwartaal van 2023.

1.3 De inventarisatie is nodig voor een risico-gestuurde programmering

De inventarisatie zal naar verwachting ca. 2,5 jaar duren. Op basis daarvan worden oeververdedigingen toegevoegd aan de Legger overige kunstwerken en wordt een Lange Termijn Asset Planning (LTAP) opgesteld. Deze is dan de basis voor het risicogestuurd vervangen van oeververdedigingen.

Risico's

Ervaringen uit het verleden laten zien dat de inkoop van inventarisatie werkzaamheden een groter dan gemiddelde kans op vertraging hebben. Het meer specificeren van de uitvraag draagt bij aan het verminderen van dit risico.

2. Uitvoeringskrediet poldergemalen

Voorgesteld besluit

Voor het programma poldergemalen:

1. Een uitvoeringskrediet van € 5.000.000 ter beschikking te stellen voor de uitvoering van het tweede deel van het werkpakket van november 2020;
2. Een voorbereidingskrediet van € 4.000.000 ter beschikking te stellen voor de voorbereiding van het nieuwe pakket maatregelen aan poldergemalen en voor het uitvoeren van enkele maatregelen met een korte voorbereidingstijd.

Context

Het groot onderhoud aan de poldergemalen (waaronder renovatie, nieuwbouw) wordt gerealiseerd binnen het programmteam poldergemalen. Er wordt gewerkt met een clusterkrediet, dat idealiter maximaal twee keer per jaar kan worden bijgesteld aan de opgave die vanuit assetmanagement in opdracht wordt uitgegeven. De omvang van het jaarlijkse werkpakket wordt bepaald door de Lange Termijn Asset Planning (LTAP) en dit is noodzakelijk om de gemalen op orde te houden. In Tabel 1 zijn de lopende werkpakketen weergegeven.

Tabel 1. Stand van zaken programmteam gemalen (incl. Cluster 3) – 17-3-2023

Werkpakket	Aantal	Vorbereiding	Uitvoering	Opgeleverd	Huidig krediet [€ mln]
Maart 2019 (Cluster 3)	18	0	14	4	18,975
Mei 2020 (versnellingsscope)	10	0	0	10	1,25
November 2020	21	13	3	6	14,97
Mei 2022	12	11	1	0	9,5 (incl. krediet telemetrie: 0,5)
Mei 2023*	25				4
Totaal	87	24	18	20	48.695

* Het aantal gemalen dat opgepakt wordt in het werkpakket van mei 2023 kan afhankelijk van de uitkomsten van de voorbereiding verschillen. Dit i.v.m. ontwikkelingen in de omgeving en/of beperkingen vanuit de financiële kaders van Rijnland.

De kredieten waar nu om gevraagd wordt zijn ten behoeve van de uitvoering van het 2^e deel van de scope van november 2020 en voor de voorbereiding van het nieuwe werkpakket (mei 2023). In het werkpakket 2023 zit ook een deel uitvoeringskrediet om maatregelen met een korte voorbereidingstijd direct uit te kunnen voeren. Het pakket bestaat uit meer en minder complexe maatregelen. Deze maatregelen kennen vanzelfsprekend verschillende doorlooptijden. Door dit krediet nu aan te vragen starten we tijdig met de uitwerking van de benodigde maatregelen en krijgen we inzicht in het benodigde uitvoeringskrediet. In bijlage I en II is een overzicht van de gemalen weergegeven die nu voorbereid worden. Als de omstandigheden dit vragen kan een gemaal vervangen worden door een ander gemaal.

Argumenten

1.1/2.1 Een goede staat van Rijnlandse installaties vereist periodieke renovaties en vervangingen

Om de Rijnlandse poldergemalen, stuwen en inlaten in goede staat te houden is periodieke renovatie en vervanging noodzakelijk. De gemalen zijn na uitvoering weer voldoende beschikbaar en betrouwbaar, hebben de juiste capaciteit en verkeren in een goede staat van onderhoud. Voor de opgave van de poldergemalen is voor de komende jaren gekozen voor een programmatische aanpak, om efficiënt tempo te kunnen maken met de opgave. Hiervoor is een programmteam opgetuigd dat is ingesteld op een continue stroom van maatregelen vanuit assetmanagement.

1.2/2.2 Er is rekening mee gehouden in de Programmabegroting 2023 en MJP 2023-2026

De werkzaamheden zijn geraamd in de Programmabegroting 2023 en Meerjarenraming 2023-2026 onder Toekomstig werk 'Poldergemalen meerjarenraming'. Daarom past dit binnen de financiële uitgangspunten van het coalitieakkoord als schuldpositie en lastendrukontwikkeling. Het krediet wordt volledig bekostigd uit de watersysteemheffing en de afschrijvingstermijn bedraagt 20 jaar. Dit pakket aan maatregelen zal vergund worden uit de raamovereenkomsten die sinds december 2022 lopen. Deze overeenkomsten maken het mogelijk te differentiëren tussen de verschillende maatregelen (groot/ klein, complex/eenvoudig). Op deze manier denken we zo veel mogelijk vaart te kunnen maken in de opgave. Toch zal het laatste gemaal uit het werkpakket 2023 naar verwachting niet eerder dan in 2026 worden opgeleverd.

1.3/2.3 De gemalen dragen ook bij aan de (ecologische) waterkwaliteit

De investeringen dragen bij aan de visstand in de polders. Ten eerste wordt, bij vervanging van een pomp, waar mogelijk gekozen voor een visveilig exemplaar. Ten tweede wordt bij een aantal gemalen de mogelijkheid voor tweezijdige vismigratie gecreëerd, conform het vismigratieplan Rijnland. Het gaat om de Grote Polder, Ridderveld/De Bijlen, Lagewaardsepolder en de Veender- en Lijerpolder b.d.b. uit het werkpakket 'mei 2023', en de gemalen Bloemendaal, Zaanse Rietveld en Zuidspaarndammer uit het werkpakket 'november 2020'.

1.4/2.4 Energiebesparing en biodiversiteit

De investering leidt tot een (zeer beperkte) energiebesparing, door zuiniger pompen en optimalisatie van de opvoerhoogte. Hier is echter weinig winst te boeken. T.a.v. biodiversiteit wordt voor elk gemaal een ecologisch advies gevraagd, of er kansen zijn om de biodiversiteit te vergroten.

Risico's

1.1/2.1 Hogere exploitatiekosten door falende gemalen

Niet renoveren leidt tot hogere kosten voor onderhoud en meer uitval. De onderhoudskosten voor poldergemalen lopen reeds op en de verwachting is dat dit komende jaren doorzet. Het uitstellen van groot onderhoud (renovatie en vervanging) is hier de oorzaak van. Verdere vertraging van het programma vergroot deze problematiek.

2.1/2.2 De krapte op het elektriciteitsnet kan leiden tot aanzienlijke vertragingen

Bij nieuwe gemalen of gemalen waarbij de maalcapaciteit verhoogd moet worden is een elektriciteitsaansluiting of een verzwaring daarvan noodzakelijk. De krapte op het elektriciteitsnet zorgt ervoor dat netbeheerders dit in toenemende mate niet kunnen faciliteren. Dit kan leiden tot vertragingen van anderhalf tot twee jaar. Door vroegtijdig met de netbeheerders in gesprek te gaan proberen we dit te beperken.

Bijlage I Overzicht van de gemalen van het werkpakket 'november 2022'

#	GIS-code gemaal	Naam gemaal	Categorie gemaal (o.b.v. capaciteit)
1	003-036-00022	Weidemolen Aderpolder	D
2	011-036-00021	Gemaal Bloemendaal	A
3	093-036-00021	Gemaal Polder Nieuwkoop	A
4	180-036-00097	Vakgemaal Bennebroekerweg	C
5	181-036-00021	Gemaal Horn en Stommeer	B
6	260-036-00021	Gemaal Het Zaanse Rietveld	B
7	309-036-00021	Gemaal Zuidspaarndammer	C
8	405-036-00022	Gemaal Kikkerpolder, Groene Maredijk Leiden	C
9	412-036-00021	Combigemaal Wassenaarseweg, Pesthuispolder Noord	D
10	409-036-00021	Gemaal Park Kweeklust, Pesthuispolder Zuid	D
11	473-036-00001	Gemaal Wijkpark Stevenshof, Leiden	D
12	408-036-00021	Combigemaal Schuttersveld, Leiden	D
13	449-036-00028	Gemaal Telderskade	D

14	411-036-00021	Gemaal Van Vollenhovenkade, Leiden	D
15	449-036-00032	Combigemaal Besjeslaan, Leiden	D
16	180-036-00110	Doorspoelgemaal Leidsepoort	D
17	453-036-00026	Doorspoelgemaal Slaaghsloot	D
18	462-036-00089	Doorspoelgemaal Fuikvaart	D
19	462-036-00090	Doorspoelgemaal Boerhaavevaart	D
20	462-036-00093	Doorspoelgemaal Vlaamseweg	D
21	308-036-00021	Gemaal De Dammers	B

Bijlage II Overzicht van de gemalen van het werkpakket 'mei 2023'

#	GIS-code gemaal	Naam gemaal	Categorie gemaal (o.b.v. capaciteit)
1	155-036-00022	Gemaal Het Lege End	C
2	249-036-00024	Vakgemaal Achterhof	C
3	263-036-00021	Gemaal Noordspaarndammer	C
4	040-036-00021	Gemaal Gogerpolder (bij molen)	C
5	180-036-00036	Gemaal Leeghwater	A
6	225-036-00021	Gemaal Klinkerberger- en Voorhofpolder	C
7	009-036-00022	Gemaal Binnenpolder (Roerdomperf)	C
8	044-036-00021	Gemaal Grote Polder	B
9	027-036-00023	Vakgemaal Molen 4 Dr. Polder aan de W.zijde te Aarlanderveen	C
10	231-036-00021	Gemaal Ridderveld/De Bijlen (Kromme Aarweg)	B
11	232-036-00022	Gemaal Ruijgelaan	C
12	226-036-00021	Gemaal Kokshoorn	C
13	180-036-00057	Vakgemaal Spieringmeer	B
14	180-036-00039	Vakgemaal Raasdorp	A
15	024-036-00021	Gemaal Geer- en Kleine Blankaardpolder	C
16	021-036-00021	Gemaal Doespolder	C
17	078-036-00021	Gemaal Lagenwaardsepolder	C
18	051-036-00022	Gemaal Hondsdijksepolder	C
19	180-036-00063	Inlaatgemaal Fruittuinen II	D
20	180-036-00069	Inlaatgemaal Beukenhorst-Zuid	D
21	180-036-00070	Inlaatgemaal Beukenhorst-Oost	D
22	096-036-00022	Windmolen Hofland	D
23	010-036-00021	Gemaal Blauwepolder (Zuidweg)	C
24	223-036-00021	Gemaal Groote- en Kleine Heilige Geestpolder	C
25	143-036-00021	Gemaal Veender- en Lijkerpolder b.d.b.	B

3. Uitvoeringskrediet KRW Zuid – maatregelen Zoetermeer

Voorgesteld besluit

Voor KRW3 Zuid - maatregelen Zoetermeer:

1. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 12.000.000;
2. Aan de vertrouwelijke bijlage bij de kredietaanvraag geheimhouding op te leggen op grond van artikel 55b van de Waterschapswet, juncto artikel 5.1, tweede lid onder letter b van de Wet open overheid.

Context

In september 2020 heeft de vv besloten Rijnlands inzet voor de derde KRW-planperiode (2022-2027) vast te stellen. In maart 2021 is het clusterkrediet op basis van de scope die op dat moment bekend was voor het gehele programma KRW 3 vastgesteld (21.001969). De uitvoering van het KRW 3 programma is verdeeld over twee projecten: KRW 3 Noord en KRW 3 Zuid. Deze kredietaanvraag betreft het KRW 3 Zuid deel.

Naast het KRW 3 Zuid project liep sinds begin 2019 het KRW 2 Zoetermeer project, welke tot juni 2021 vanuit de watergebiedsplannen werd uitgevoerd en daarna onder is gebracht bij KRW 3 Zuid. In oktober 2021 heeft de vv besloten het verstrekte krediet en de toekomstige kredieten van KRW Zoetermeer samen te voegen met het clusterkrediet van KRW 3 Zuid (21.058694).

De samengevoegde kredieten gaan sindsdien verder als clusterkrediet KRW3 Zuid. Ook toekomstige kredieten voor KRW 3 Zuid zullen geclusterd worden aangevraagd.

Dit nieuw aan te vragen krediet is nodig voor de realisatie van de waterverbindingen Westerpark en Bossenpark in Zoetermeer (zie de diverse sfeerbeelden in deze nota voor een indruk van wat er gerealiseerd gaat worden). In bijlage 1 is een kaart opgenomen met daarop de locatie van het waterlichaam waarvoor nu krediet wordt aangevraagd. Een overzicht van alle maatregelen die met dit krediet worden gefinancierd zijn opgenomen in bijlage 2. In een vertrouwelijke bijlage wordt een specificatie van de verwachte kosten weergegeven, is een schatting gemaakt van het bestedingspatroon voor de komende jaren en is aanvullende informatie over de realisatie toegevoegd.

Argumenten

1.1 Met dit krediet worden maatregelen uitgevoerd die bijdragen aan de KRW-doelen voor de vaarten Nieuwe Driemanspolder en de Zoetermeerse plas

De waterverbindingen Westerpark en Bossenpark zijn twee maatregelen uit een breder pakket maatregelen waarmee we i.s.m. de gemeente Zoetermeer de waterkwaliteit in de Zoetermeerse Plas en in het stedelijk gebied van de gemeente Zoetermeer verbeteren.

Door de aanleg van de waterverbindingen kan de huidige afvoerroute richting de Zoetermeerse plas 'omgedraaid' worden naar gemaal Driemanspolder. Dit zal de Zoetermeerse plas in de toekomst ontlasten van voedselrijk water uit agrarische polders. De verwachting is dat dit ook een oplossing biedt voor de blauwalgoverlast op de zwemwaterlocatie van de Zoetermeerse plas.

1.2 Met de maatregelen optimaliseren we de afwatering naar gemaal Driemanspolder.

Er wordt nieuw open water gegraven waar nu lange krappe duikers liggen. De huidige duikers vormen een knelpunt in de hoofdwaterverbinding richting gemaal Driemanspolder en zijn ook nadelig voor de waterkwaliteit en ecologie. Om deze reden is een ontwerp gemaakt met zoveel mogelijk open water en natuurvriendelijke oevers.

1.3 Met de realisatie van de maatregelen komen we de afspraken na zoals overeengekomen in de Samenwerkingsovereenkomst Ons Blauwe Goud met de gemeente Zoetermeer

Bovenstaande maatregelen zijn tot stand gekomen onder coördinatie van Rijnland, in nauwe samenwerking met de gemeente Zoetermeer. Dit is ook in lijn met de strategische agenda die de gemeente en Rijnland bestuurlijk met elkaar zijn overeengekomen. De onderlinge afspraken zijn opgenomen in een samenwerkingsovereenkomst (20.091217), die in januari 2021 is getekend door de hoogheemraad van Rijnland en de wethouder van de gemeente Zoetermeer.

1.4 Na afronding van de voorbereiding kunnen we aanbesteden om tot uitvoering over te gaan.

Het definitieve ontwerp is gereed en afgestemd met de gemeente en de omgeving. De voorbereidingen voor de aanbesteding zijn gestart. De planning is om het werk in 2023 te gunnen. Het krediet is gebaseerd op de SSK-raming van het definitieve ontwerp. In de vertrouwelijke bijlage staat een overzicht van de benodigde kredieten per deelgebied.

1.5 Deze investering is opgenomen in de Programmabegroting 2023 en het MJP 2023-2026.

De investering is volledig opgenomen in de Programmabegroting 2023 en het MJP 2023-2026, zodat de uit het krediet voortvloeiende kapitaallasten binnen de financiële elementen van het afwegingskader passen. De afschrijvingstermijn bedraagt 20 jaar en de kapitaallasten komende volledig ten laste van de watersysteemheffing. De uitvoeringsperiode loopt van het 4^e kwartaal 2023 tot en met eind 2025.

1.6 Bij het uitvoeren van de maatregelen wordt zoveel als mogelijk ingezet op duurzaamheid.

In voorliggende kredietaanvraag zijn alle mogelijke maatregelen meegerekend die tot een CO₂-reductie leiden passend binnen dit krediet, planning en de afspraken met de gemeente. Waar mogelijk de inzet van elektrische machines en zo niet dan hybride en als minimale eis CO₂ reducerende brandstoffen zoals HVO10. Ook wordt het gebruik van duurzame materialen onderzocht. Er zit veel grondverzet in dit werk en in afstemming met de gemeente is een afzet locatie binnen de gemeente en nabij de bouwlocatie gevonden waarmee veel transport kilometers worden bespaard.

1.7 Bij het uitvoeren van de maatregelen is er aandacht voor biodiversiteit.

Bij de aan te leggen nieuwe waterverbindingen Westerpark en Bossenpark worden de oevers natuurvriendelijk ingericht inclusief aanplant. Voor de realisatie van de waterverbindingen dient op enkele locaties bestaande aanplant verwijderd te worden. Daar komt op andere locaties in het werk meer nieuwe beplanting voor terug. De biodiversiteit wordt daarmee versterkt t.o.v. van de huidige situatie.

2.1 Geheimhouding

Aangezien de inschrijving voor het werk nog moet plaats vinden, betreft het marktgevoelige informatie en is deze bijlage vertrouwelijk.

2.2 Gewijzigde Waterschapswet

Sinds een wijziging van de Waterschapswet per 1 april 2023 is het niet langer nodig dat de VV de geheimhouding bekrachtigt. Volstaan kan worden met het opleggen van geheimhouding door D&H.

Risico's

1.1 Omgeving biedt weerstand tegen de uit te voeren maatregelen

Voor uitvoering van de inrichtingsmaatregelen is een omgevingsvergunning en projectplan nodig. Als deze niet worden verkregen, kan dat leiden tot bezwaarprocedures en de daarbij komende kosten en vertraging. Door in de voorbereidingsfase veel aandacht aan communicatie (denk aan het organiseren van bewonersbijeenkomsten) en omgevingsmanagement te geven, wordt dit risico zo veel als mogelijk beheerst.

1.2 Verlegging van kabels en leidingen zijn niet op tijd gereed voor de uitvoering van Westerpark en Bossenpark

Voor uitvoering van de inrichtingsmaatregelen dient de ondergrondse infrastructuur aangepast te worden aan de nieuwe situatie. Als de verleggingswerkzaamheden niet op tijd gereed zijn, kan er stagnatie in het project optreden wat zorgt voor bijkomende kosten. Stagnatie heeft weer tot gevolg dat het project later wordt opgeleverd of dat er kostenverhogende maatregel genomen moet worden. Door in de voorbereidingsfase de betrokken leidingbeheerders tijdig te betrekken wordt er draagvlak gecreëerd en wordt dit risico zo veel als mogelijk beheerst.

Bijlage 1: kaart KRW Zuid -waterlichaam maatregelen KRW Zoetermeer

Ontwerp waterpartij Westerpark

Ontwerp waterpartij Bossenpark

Bijlage 2: maatregelen per deelgebied KRW Zoetermeer

Deelgebied	Omschrijving
Westerpark	Uitvoeringskrediet voor: - Aanbrengen en verwijderen tijdelijke damwand t.b.v. bescherming tegen inkalving - Aanbrengen bruggen incl. landhoofden, brugdek en leuning - Aanbrengen damwand en dek sloof - Aanbrengen duiker - Aanbrengen verharding - Aanbrengen bomen, haag en waterplanten - Aanbrengen lichtmasten - Aanbrengen onderwater beschoeiing - Aanbrengen en verleggen kabels en leidingen - Aanbrengen grondwerk t.b.v. nieuwe watergangen
Bossenpark	Uitvoeringskrediet voor: - Aanbrengen en verwijderen tijdelijke stalen damwand t.b.v. bescherming tegen inkalving - Aanbrengen bruggen incl. landhoofden, brugdek en leuning - Aanbrengen duiker - Aanbrengen verharding - Aanbrengen bomen, haag en waterplanten - Aanbrengen lichtmasten - Aanbrengen onderwater beschoeiing - Aanbrengen en verleggen kabels en leidingen - Aanbrengen grondwerk t.b.v. nieuwe watergangen - Aanbrengen sifonconstructie

4. Clusterkrediet dijkversterkingen regionale keringen (DiRK) cluster I, II en VI

Voorgesteld besluit

Voor Dijkversterking Regionale Keringen (DiRK):

1. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 650.000 voor clusterkrediet DiRK I;
2. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 900.000 voor clusterkrediet DiRK II;
3. Een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 4.000.000 voor clusterkrediet DiRK VI.

Context

De regionale keringen van Rijnland moeten aan de veiligheidsnormen voldoen, die zijn vastgelegd in de provinciale waterverordening Rijnland (voor Zuid-Holland inmiddels: de Omgevingsverordening Zuid-Holland). In 2012 zijn alle keringen aan deze normen getoetst, waarbij 498 km is afgekeurd.

Met de provincies heeft Rijnland de afspraak dat eind 2020 90% van de getoetste keringen voldoet aan de norm en dat de resterende 10% vanaf 2020 ter hand wordt genomen. Rijnland neemt de vervolgstap om de laatste km's op orde te brengen voor 2030. Het Project Regionale keringen 'DiRK' (DiRK staat voor: Dijkversterking Regionale Keringen) moet hieraan invulling geven. Dit is een doorlopend project, waarin steeds nieuwe stukken werk worden toegevoegd na afronding van de oudere deelprojecten. Er worden meerdere strekkingen gebundeld in een scope en als clusterkrediet aangevraagd. We vragen eerst een krediet aan voor de voorbereiding en na verdere uitwerking ook voor de uitvoering. Met deze kredieten werken we aan een volgend stuk van de resterende opgave.

In uw vergaderingen van november 2016, november 2017, maart 2019, maart 2020, juni 2020, december 2020, november 2021, mei 2022 en november 2022 heeft u reeds kredieten beschikbaar gesteld voor een totaalbedrag van € 148 mln.

Argumenten

1.1/2.1/3.1 Het Project Regionale keringen draagt bij aan Rijnlandse doelen

Het regionale keringen versterkingsproject geeft invulling aan het doel om het beheergebied van Rijnland preventief te beschermen tegen overstromingen. Met dit project wordt gemiddeld ca. 20 kilometer per jaar verbeterd. De projecten in deze aanvullende kredietaanvraag dragen hierbij voor circa 1,8 km daaraan bij (VBK polder 0,35 km, Zweilander- en Hoogmadepolder 1,2 km en Hoekse Aarpolder, deel Menken 0,25 km). Dit betreffen projecten die in 2023 in uitvoering gaan.

Daarnaast wordt een nieuw cluster van regionale keringen opgestart (DiRK VI). In dit cluster wordt 20 km aan nieuwe kering projecten opgepakt. Het betreft een voorbereidingskrediet.

1.2/2.2/3.2 Duurzaamheid wordt zoveel mogelijk meegenomen

Duurzaamheid wordt meegenomen in de uitvoeringsfase. Emissieloos werken of het gebruik van HVO diesel wordt gestimuleerd in de aanbesteding. Indien mogelijk wordt een bloemrijk mengsel ingezaaid op de dijken en worden bijenhoeven geplaatst om zo de biodiversiteit te vergroten.

1.3/2.3/3.3 Rijnland vult de toezeggingen aan de provincies in

In het project worden regionale keringen verbeterd. Het project draagt bij aan de afspraak met de beide provincies om eind 2020, of kort daarna, 90% van de regionale keringen op orde te krijgen, waar in 2012 nog 45% tekortschoot. De afgekeurde stukken liggen verspreid door het gebied. Rijnland pakt deze op basis van urgentie op. Om zoveel mogelijk dijk op sterkte te krijgen heeft de focus in het verleden vooral gelegen op de lange stukken waar meters gemaakt kunnen worden. Nu we verder in de opgave zijn, komen we ook toe aan de meer versnipperde en complexere strekkingen, bijvoorbeeld door bebouwd gebied. Dit betekent dat het lastiger is om met gelijkblijvende inzet van mensen en middelen dezelfde productie te maken. In de nieuwe scope wordt gezocht naar een goede mix van complexere en eenvoudigere strekkingen om de productie zoveel mogelijk op peil te houden en ook te werken aan de strekkingen die de meeste prioriteit hebben.

1.4/2.4/3.4 We maken efficiënte meters

Bij diverse werken wordt het werk uitgevoerd door de gemeente. Of Rijnland voert werken uit voor de gemeente of provincie. Dit is voor beide partijen een efficiënte manier van werken. Dit bespaart voor beide partijen kosten en de omgeving ondervindt minder overlast, omdat de werkzaamheden in één keer worden uitgevoerd. Rijnland heeft de doelstelling om meer werkzaamheden gezamenlijk met andere partijen uit te voeren. Veel gemeenten en de beide provincies delen die doelstelling. Door goede ervaringen met gezamenlijke projecten en steeds betere communicatie tussen partijen lukt het steeds vaker om werkzaamheden samen te laten lopen. Dit vraagt een zekere flexibiliteit om in te kunnen springen op de mogelijkheden die zich voordoen. De kadeverbetering aan de Zweilander- en Hoogmadesepolder doet Rijnland samen met de Gemeente.

1.5/2.5/3.5 Het werk is voorzien in het MJP 2023-2026 en de Begroting 2023

De uit het krediet voortvloeiende kapitaallasten komen geheel ten laste van de taak watersysteembeheer. De afschrijvingstermijn is 20 jaar. Hiermee is rekening gehouden in de lopende programmabegroting wat wil zeggen dat deze kredieten binnen de vastgestelde tariefontwikkeling passen.

De werkzaamheden die voorzien zijn in deze kredietaanvraag hebben betrekking op drie clusterkredieten (DiRK I, II en VI). Tot nu toe is voor deze clusters alleen krediet aangevraagd voor de onderdelen waarvan op dat moment de kosten bekend waren.

DiRK I: Het benodigde uitvoeringskrediet bedraagt € 0,65 mln voor de uitvoering van keringen in de VBK polder (€ 0,25 mln) en de Zweilander- en Hoogmadesepolder (€ 0,4 mln). Voor dit cluster verwachten we nog een strekking uit te voeren waarvoor op een later moment krediet wordt aangevraagd. Dat betekent dat dit clusterkrediet over ongeveer vier jaar kan worden afgesloten.

DiRK II: Het betreft een extra uitvoeringskrediet van € 0,9 mln voor de uitvoering van de keringen langs de Hoekse Aarkade, deel Menken. Voor dit cluster verwachten we nog drie strekkingen te voeren waarvoor op een later moment krediet wordt aangevraagd. Dat betekent dat dit clusterkrediet over ongeveer vier jaar kan worden afgesloten.

DiRK VI: Het betreft een voorbereidingskrediet van € 4,0 miljoen voor een nieuwe tranche van 20 km aan verbeteringswerken. Het gaat in totaal om ca. 40 km (Bijlage I) die we verspreid in de tijd uitvoeren. Wanneer de uitvoering per strekking start hangt onder andere af van de complexiteit van de omgeving. Dit werken we in de voorbereiding nader uit.

Risico's

1.1/2.1/3.1 Werk-met-werk maken kan vertraging opleveren

De planning van een samenwerkingspartner (provincie, gemeente, particulier) kan verschillen van onze optimale planning. In principe wordt dit risico ondervangen door aan de voorkant van het project zoveel mogelijk bindende afspraken te maken met de samenwerkingspartner. De strekkingen die zijn opgenomen in het kader van werk-met-werk maken, zijn opgenomen omdat het verwachte moment van uitvoering, dat is opgegeven door de samenwerkingspartner, ligt in de periode 2022-2024.

1.2/2.2/3.2 Weerstand in de omgeving levert vertraging op

Het versterken van een kering is maatwerk en veelal een afweging tussen veiligheidsaspecten, kosten en draagvlak. Belangrijk uitgangspunt en inmiddels de standaard werkmethode bij kadeverbeteringen is het principe "van buiten naar binnen denken". Wensen en aandachtspunten van de omgeving worden op deze manier vroegtijdig getraceerd. Bij de planvorming kan hiermee rekening worden gehouden met veelal een gedragen oplossing tot gevolg. De meest aantrekkelijke oplossing voor de omgeving is vanuit kosten oogpunt echter niet altijd realiseerbaar. Dit kan stuiten op een gebrek aan draagvlak en daarmee uitloop in de tijd. Dit speelt bijvoorbeeld bij de werkzaamheden bij de kering langs de Aarkade, waarbij we vlak langs bedrijven damwanden moeten aanbrengen. Via het omgevingsmanagement wordt geprobeerd het risico te minimaliseren.

Bijlage I. Strekkingen DiRK VI

Strekkingen	Lengte [km]
MT-polder Oost	4,6
2 stukken Nieuwveen	1
Prinsendijk Gouda	1,2
Ziendeweg en Meije	2
Veenderpolder Polderkeringen	1,9
Hazerswoude-Dorp	4,3
Doespolderwatering Boezemkering	0,6
Zegerplas Alphen aan den Rijn	0,6
Oude Rijn bij Alphen a/d Rijn	0,3
Voorweg & westeinde (hazerswoudedorp)	2,2
Zoetermeer, diverse locaties	4
Leidschendam De Vliet - oostzijde	4
Zoetermeersemerpolder – west	2,5
Frederinkspolder – West	0,6
Noordveenweg	0,25
Noordveen Ringvaartzijde	0,7
Zuidzijderkade Hoogmade	0,15
Rijpwetering Koppoel Zuid	0,04
Meerburgerwatering Zuid	2,5
Nieuw vaart	1,2
Vlist	1,1
Lecksdijk Reeuwijk	1
Aarlanderveen Zuideinde	0,4
Braassemermeer westzijde	0,17
Hoogmade Kerkstraat	0,1
Buurterpolder Noordwest	0,07
Meeslouwerpolderpad	1,2
Oostkanaalweg traject Papenveer – Ter aar	1,2
Oostkanaalweg traject – Ter Aar - Alphen	0,05
Westkanaalweg traject Ter Aar – Alphen	0,6
Machineweg (Roeivereniging Alphen)	0,05
Totaal	40,58

5. Uitvoeringskrediet vrijervalleiding vanuit Voorschoten

Voorgesteld besluit

Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 1.850.000 voor de renovatie van de vrijervalleiding vanuit Voorschoten, inclusief de zinker onder de Korte Vliet en de bijbehorende putten.

Context

De awzi Leiden Zuidwest verwerkt het afvalwater vanuit Voorschoten, Leiden en Zoeterwoude. Het afvalwater vanuit Leiden en Voorschoten stroomt onder vrijerval af naar de verzamelput net vóór de awzi. De persleiding vanuit Zoeterwoude injecteert in dezelfde verzamelput. De interactie tussen de rioolstelsels beïnvloedt de afvoer van afvalwater naar de zuivering dusdanig dat in de huidige situatie de afvoercapaciteit vanuit Voorschoten naar de zuivering wordt geknepen door de tegendruk vanuit Leiden. Het rioolstelsel van Voorschoten kan hierdoor bij piekbelasting onvoldoende afvoeren. Dit resulteert in een afvoercapaciteit die te laag is om aan de afnameafspraken te voldoen uit het Integraal WaterKeten Plan Leidse Regio (IWKP).

Al het rioolwater vanuit de gemeente Voorschoten wordt via een vrijervalleiding naar de AWZI Leiden Zuidwest getransporteerd. In de leiding is een zinker opgenomen onder de vaarweg de Korte Vliet. De vrijervalleiding en zinker zijn in eigendom van Rijnland. De bovenstroomse put van de zinker is vastgelegd als overnamepunt.

Naast het op orde brengen van het aanvoerstelsel staat het realiseren van een nieuwe overstort aan de Korte Vliet geprogrammeerd. Het maken van afspraken over de overstort met de gemeente heeft tijd gekost, maar is nu afgerond. Het ontwerpproces van de leiding is nagenoeg gereed en gezien de gewenste voortgang van de werkzaamheden wordt hiervoor nu een uitvoeringskrediet aangevraagd. Het krediet voor de overstort zal op een later moment ter vaststelling aan u worden aangeboden.

Argumenten

1.1 Renoveren is de meest duurzame variant

Op basis van een uitgevoerde variantenstudie, waarin het renoveren en doorvoeren van aanpassingen van en in de bestaande constructie is afgewogen tegen het vervangen door een nieuwe, is geconcludeerd dat de variant renoveren de maximaal duurzame variant is. Ook qua kosten heeft renovatie de voorkeur. Uit de variantenstudie is gebleken dat de bouwkosten voor de aanleg van een nieuwe leiding circa 1,7 miljoen euro hoger zijn dan voor het renoveren.

1.2 De leiding verkeerd in slechte staat

Gedurende de voorbereiding van de werkzaamheden is uit de rioolinspectie gebleken dat de leiding in slechte staat verkeerd en dat het ook vanuit dat perspectief noodzakelijk is, om op zo'n kort mogelijke termijn, maatregelen te nemen om de afvoer vanuit de gemeente te waarborgen.

1.3 Het project geeft invulling aan bestuurlijke afspraken

Door de vrijervalleiding, inclusief bijbehorende putten te renoveren wordt deels invulling gegeven aan het oplossen van de geschetste problematiek ten aanzien van de afvoercapaciteit. Hiermee voldoen we aan de afnameafspraken zoals vastgelegd in het IWKP.

2.1 Het werk is voorzien in het MJP 2023-2026 en de begroting 2023

Om de problematiek met spoed aan te pakken heeft de VV op 29 juni 2022 een voorbereidingskrediet vrij gegeven van € 390.000. Het nog resterende deel van dit krediet (€ 240.000) wordt aangewend voor de uitvoeringsfase. Het nu aan te vragen krediet bedraagt daarmee € 2.090.000 min € 240.000 = € 1.850.000.

In het MJP 2023-2026 en de programmabegroting 2023 is rekening gehouden met deze werkzaamheden (leiding en overstort), zij het voor een lager bedrag van € 1,0 mln. De aanvullende kosten voor het totale werk van € 1,2 mln, kunnen worden opgevangen binnen de raming van assetmanagement AWTS, geraamd onder toekomstig werk. De herziene projectraming is toereikend voor het realiseren van de leiding en de overstort en wordt opgenomen in de komende programmabegroting 2024. De verklaring voor de aanvullende kosten is deels te vinden in het hanteren van een geactualiseerd prijspeil (+ 15-20%), hogere kosten voor de benodigde Tijdelijke Pomp Installatie (TPI) als het gevolg van schaarste en door de slechte staat van de recent geïnspecteerde debietmeterput. Deze put is geïnspecteerd na de oplevering van de variantenstudie en leidt tot een gewijzigde aanpak met als gevolg toenemende kosten. De uit het krediet voortvloeiende kapitaallasten komen geheel ten laste van de taak waterketenbeheer. De afschrijvingstermijn is 25 jaar en de uitvoering vindt plaats vanaf medio 2023 tot en met het eerste kwartaal van 2024.

2.2 Een gefaseerde uitvoering komt de snelheid van de renovatie van het leidingdeel ten goede.

Door gefaseerd de uitvoering op te pakken en daarmee ook te kiezen voor een gefaseerde kredietaanvraag is het mogelijk om op korte termijn de aanbesteding voor het leidingdeel te starten. De conditie van de leiding blijkt na inspectie dusdanig slecht, dat een versnelde aanpak op weegt tegen het wachten op het afronden van de ontwerpfase van de overstort. Eventueel resterende kredietruimte uit deze 1^e fase zal worden aangewend voor de realisatie van de 2^e fase, de overstort.

Risico's

2.1 Het gaat om specialistische werkzaamheden

Het renoveren betekent het zgn. relinen van de bestaande leidingdelen. Relining of relinen is een renovatietechniek, waarbij leidingen worden gerenoveerd zonder ze open te breken. Het leiding krijgt een nieuwe binnenkant en kan er weer tientallen jaren tegenaan. Relinen van dit type leidingwerk is specialistisch werk, waar maar enkele marktpartijen op zullen inschrijven. Dit betekent een risico voor het doorlopen van een succesvolle aanbesteding en tegen een marktconforme prijs.